
Existentiell och andlig hälsa vid demenssjukdom

Vad kan kyrkan göra?

Stockholms demensdag 2022

Jemima Bentham

- Diakon
- Verksamhetschef Ersta kyrka
- Diakon med diplom från Silviahemmet
- MEN VEM ÄR JAG?
- (Hur du uppfattar) vem du är påverkar din hälsa!
- Och hur du skattar din egen hälsa påverkar ditt välbefinnande

Ett av mina uppdrag

Är att leda andakter för
människor med kognitiv
sjukdom.

JAG ÄLSKAR DET
UPPDRAGET!

Varför är detta ett viktigt uppdrag?

- Andakterna är viktiga inte för att de är en aktivitet bland andra som "drygar ut" dagarna
- Utan för att de syftar till att främja den andliga hälsan

Tillgången till andlig hälsa är en mänsklig rättighet!

Behovet av existentiellt stöd:

"I samband med sjukdom och svårare olyckshändelser aktualiseras ofta de andliga och existentiella frågorna hos dem som drabbas eller deras närstående. Behovet av krisstöd, stödjande/själavårdande samtal och andlig vägledning kan vara påtagligt, liksom önskemål om riter som knyter an till den religion en person bekänner sig till eller känner samhörighet med."

Myndigheten för stöd till trossamfund

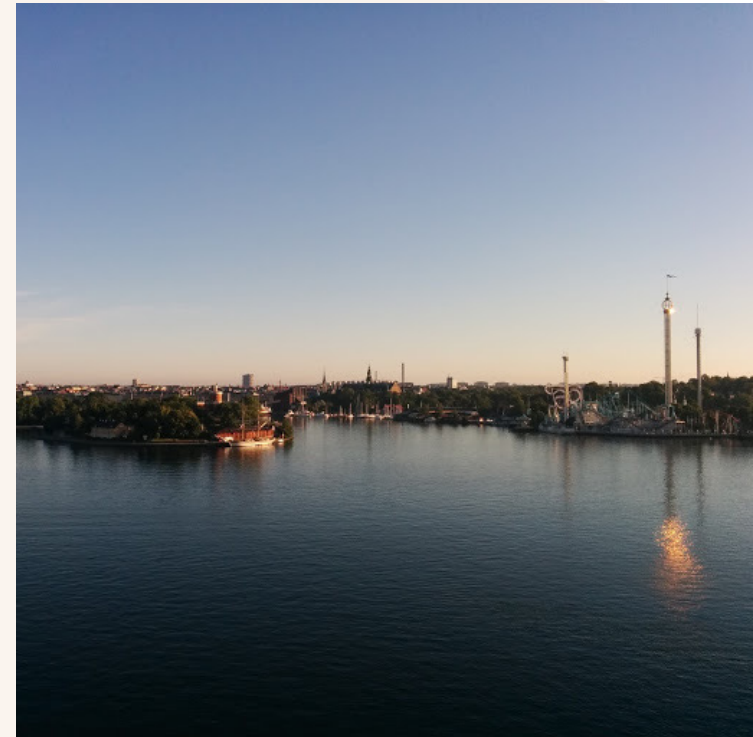
Kognitiv sjukdom och existentiell hälsa

- Med kognition avses vår förmåga att inhämta, sortera, tolka och omsätta information
- Skador på vår kognitiva förmåga innebär alltså begränsad kapacitet att inhämta, sortera, tolka och omsätta information
- Självfallet påverkar detta vår existentiella hälsa!
- En stor del av vår existentiella hälsa bygger på upplevelsen av att vara trygga med oss själva och känna att vi hör till ett sammanhang
- Desorientering skapad av demenssjukdom kan frånta oss denna viktiga upplevelse
- Vilka verktyg kvarstår när förutsättningarna för "det goda samtalet" försvåras av sjukdom?

Definition av existentiell hälsa

”Existentiell hälsa är de sammantagna processerna av grundläggande tankar, handlingar och känslor när människan förhåller sig till livets olika situationer i relation till sig själv, sitt sammanhang och sina personliga uppfattningar.”

Kostenius, C. & Melder, C. 2015

WHO, 8 dimensioner av existentiell hälsa

- *Meningen med/i livet*
- *Förundran över omgivning*
- *Helhet och integration*
- *Existentiell kontakt*
- *Existentiell styrka,*
- *Harmoni och inre frid*
- *Hoppfullhet och optimism*
- *Tro som resurs.*

8 dimensioner

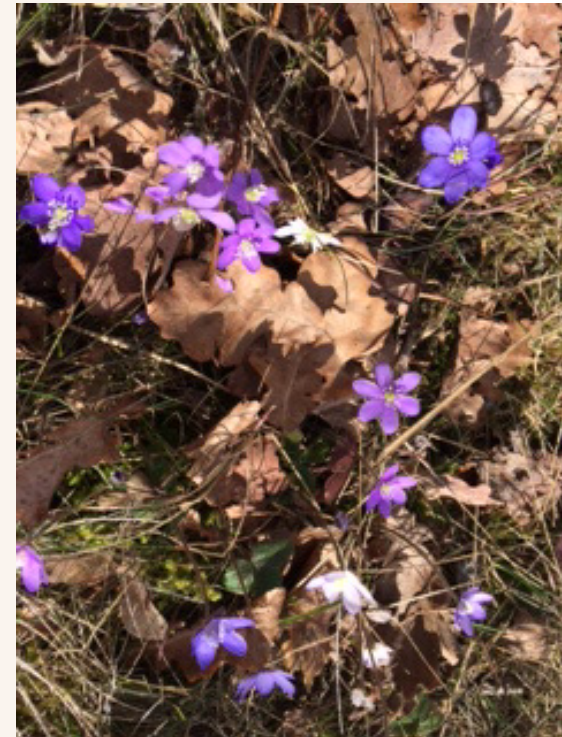
- 1. Andlig kontakt:** kontakt med något större som hjälper en att uppleva trygghet och tillförsikt.
- 2. Mening och syfte med livet:** att det finns ett speciellt syfte med att just jag lever.
- 3. Upplevelse av förundran:** att man kan känna inspiration och tacksamhet inför sin omgivning, till exempel naturen, konst och musik.
- 4. Helhet och integration:** att tankar, känslor, handlingar, kropp, psyke och det andliga är en enhet.
- 5. Andlig styrka:** att hitta sätt att komma igenom det som är svårt och känna glädje i livet.
- 6. Harmoni och inre frid:** att vara tillfreds med sig själv och känna ett lugn.
- 7. Hoppfullhet och optimism:** att ha en framtidstro även när livet är svårt.
- 8. Tro som resurs** (behöver ej vara av religiös art) som ger en styrka i vardagen och hjälper en att njuta av livet.

C Melder Vilsenhetens epidemiolog - en religionspsykologisk studie i existentiell folkhälsa (2011)

JA!

Det är möjligt att känna
mening, förundran,
harmoni m.m. även vid
kognitiv sjukdom!

Vad kan kyrkan och andra
aktörer bidra med?

Svenska kyrkans diakonala arbete

- Svenska kyrkan är en rikstäckande organisation med verksamhet i hela landet, även på små orter
- Diakoni = kyrkans omsorg om medmänniskan
- Formas av lokala behov
- Vanligt förekommande insatser: enskilda samtal & själavård, hembesök, andakter & samlingar på bl.a. äldreboenden, dagträffar m.m.
- Allt bekostas av medlemsavgifter och är kostnadsfritt (eller egenavgift(självkostnadsavgift) för deltagare/mottagare oavsett kyrklig tillhörighet eller ej
- Liknande insatser görs också av andra aktörer! Vi är flera aktörer som försöker se till och svara för människors andliga och existentiella behov. Ta hjälp av ett interreligiöst råd i ditt sammanhang för att hitta rätt.

Som exempel: Tröst kan vara ett svar på ett existentiellt behov!

Tröstens fyra hörn:

- Omtanke
- Perspektiv
- Tilltro
- Tillhörighet

(ur "Vara skillnad", Kerstin Dillmar & Lars Björklund)